

Druhý list Petřův

Třetí část

2P 2,1-10a

V církvi budou i lživí učitelé (verše 1-3)

Celou tuto kapitolu věnuje apoštol tématu lživých (falešných) učitelů v církvi. Na konci předchozí kapitoly psal o pravých prorocích, kteří nemluvili sami od sebe, ale doslova: „ ... *od Duchy svatého nesení promluvili* ... “ (2P 1,21, podle řeckého textu). Zde však připomíná, že v Izraeli bývali i lživí proroci (dosl. „lžiproroci“, Ř. PSEUDOPROFÉTAI, verš 1). Starý zákon se o nich často zmiňuje a poskytuje i vodítka, jak je rozpoznat. Sváděli k uctívání cizích bohů (Dt 13,2-6; číslování ČEP) a jejich předpovědi se neplnily (Dt 18,20-22). Skrze pravé proroky zaznívala také Boží slova proti prorokům falešným (např. Jr 23,9-40; Ez 13).

Tak jako kdysi byli v Izraeli falešní proroci, tak budou i v církvi lživí učitelé (dosl. lžiučitelé, Ř. PSEUDODIDASKALOI, verš 1). Úloha falešných proroků a falešných učitelů je v podstatě stejná - mají svést Boží lid ze správné cesty. Výskytu lživých učitelů (a proroků) ve svých řadách se církev nemůže vyhnout. Je to jev, který ji provází po celou dobu od samotných počátků její existence. Vždy tu budou lidé, kteří všelijak přeručují evangelium.

Tito lidé budou záludně zavádět zhoubné nauky. Budou si vytvářet skupiny, zastávající v učení a životě způsoby, které hubí pravou víru (ve verši 1 v Ř. HAIRESEIS APÓLEIAS = sekty zničení/záhuby). Záludné na tom bude právě to, že své škodlivé názory a způsoby budou maskovat křesťanskými pojmy. K zakrytí svých bludů budou používat co největší množství pravdy (srov. Mt 7,15-20; „ ... *přicházejí v rouchu ovčím, ale uvnitř jsou draví vlci*. “ /Mt 7,15b ČEP/).

A budou popírat Panovníka, který je vykoupil. Panovníkem je nepochybně míněn Pán Ježíš Kristus. Zmínka o vykoupení je narážkou na jeho smrt na kříži a na jeho prolitou krev, kterou jsme byli vykoupeni z prázdného způsobu života (viz 1P 1,18-19). Vzhledem k tomu, že apoštol zde ve verši 2 píše, že „*je vykoupil*“, můžeme přepokládat, že ti lživí učitelé v jistém smyslu byli nebo jsou křesťané. Snad uvěřili v Pána Ježíše, ale v určitém bodě své duchovní pouti odbočili na špatnou cestu. Místo Božího království si zvolili jiný cíl (srov. Mt 6,33; Žd 6,4-6). Oním popíráním Panovníka je celý jejich způsob života, který prozrazuje, že nejsou skutečnými učedníky Ježíše Krista, i když se k němu slovně hlásí. V tomto popírání může být obsaženo i zpochybňování druhého příchodu Krista (srov. 2P 3,3-4).

Tím však na sebe uvedou náhlu zhoubu. Svým počínáním si kopou svůj vlastní hrob. Náhle přijde chvíle, kdy na ně dolehne Boží soud. Ať už při jejich smrti nebo při druhém příchodu Krista. Nebo možná i v podobě různých událostí v jejich životech. Třeba při těžké nemoci, kdy se ukáže, že jejich naukový systém je nedokáže podržet.

Apoštol předvídá, že mnozí budou následovat příkladu těchto falešných učitelů. Doslova se tu píše o následování jejich „*bezuzdností*“ (Ř. ASELGEIAIS, v. 2). Učí druhé svým životem, jehož charakteristikou je právě bezuzdnost, nedostatek sebeovládání. Falešné učitele vždy následují mnozí, poněvadž tito lživí učitelé vcházejí prostornou branou, jdou po široké cestě „... *a mnoho je těch, kdo tudy vcházejí*.“ (Mt 7,13b ČEP) Vždyť propagují naplňování všech lidských tužeb a to dokonce pod pláštíkem zdání pravé víry.

Kvůli těmto lidem bude cesta pravdy v pohrdání. Touto cestou je nepochybně ona úzká cesta, o které Pán Ježíš řekl: „ ... *a málokdo ji nalézá*. “ (Mt 7,14b ČEP). Příčinou pohrdání je patrně skutečnost, že lživí učitelé své zlé činy páchají ve jméno Krista a křesťanství. Okolní svět pak pohrdá křesťanstvím, protože si s ním spojuje názory a skutky, které nemají s Kristem nic společného. Jinou možností je, že pod vlivem působení falešných

učitelů se bude cesta pravdy jevit jako nedostatečně duchovní a až příliš prostá. Bude zastíňována jejich „hlubokými“ naukami a zážitky.

Falešní učitelé budou v církvi obchodovat se svými výmysly (dosl. vytvořenými/vymyšlenými slovy, Ř. PLASTOIS LOGOIS, verš 3). Tyto výmysly budou lidem předkládat ve své hrabivosti s cílem těžit finančně ze svých posluchačů. Milují peníze, nikoliv Boha (1Tm 6,10). Svě přívržence chtějí především obrát. Bůh však tyto lidi bude soudit. Dolehne na ně zkáza, kterou šíří.

Minulé Boží soudy ujišťují o dopadu soudu na lživé učitele (v. 4-10b)

V řeckém textu jsou verše 4-10a jediným dlouhým souvětím. K lepšímu pochopení souvislosti pomůže doslovný překlad začátku verše 4: „*Jestliže totiž Bůh andělů zhřešivších neušetřil ...*“ Apoštol v tomto odstavci/větě na základě příkladů Božích soudů z minulosti ujišťuje své čtenáře o tom, že Boží soud dolehne i na falešné učitele. Logika této dlouhé věty je prostá: Jestliže Bůh vykonal jednu věc (verše 4-8), pak vykoná i tu druhou (verše 9-10a). Petr zde uvádí tři příklady Božích soudů z minulosti.

Bůh neušetřil anděly, kteří zhřešili. Miloš Pavlík překládá: „*Ano, jestliže Bůh neušetřil zhřešivších andělů, nýbrž je uvrhl do nejhlubší propasti temna a odevzdal řetězům chmur, by byli střeženi k soudu ...*“ (verš 4, Pavlíkův studijní překlad). Jde o jakousi událost v duchovním světě, o níž nemáme bližší informace. Někteří vykladači se domnívají, že se zde jedná o syny božské, o nichž čteme v Gn 6,1-4. Mezi vykladači však není jednotný názor na to, kým tito synové božští byli. Jinou výkladovou možnost představuje názor, že se zde mluví o pádu Satana a jeho andělů - zlých duchů, démonů (srov. Zj 12,9). V této souvislosti je pozoruhodná prosba, kterou jednou démoni předložili Pánu Ježíši. „*A prosili Ježíše, jen aby jim nepřikazoval odejít do pekelné propasti.*“ (L 8,31 ČEP) Hříchem těchto andělů mohlo být to, že chtěli mít vyšší postavení, že se chtěli rovnat Bohu (srov. Ju 6).

Dále se apoštol zmiňuje o Božím soudu nad starým světem v podobě potopy (Gn 6-9). Bůh však uchránil Noeho, který byl tehdy jedním z osmi zachráněných lidí. Bible ho zde nazývá kazatelem spravedlnosti. Patrně proto, že své bezbožné současníky varoval před bližícím se Božím soudem a vyzýval je k pokání. Nakonec však na starý svět dolehl Boží soud. Zachránil se jen Noe a ti, kdo s ním byli v lodi.

Nakonec apoštol připomíná zničení Sodomy a Gomory (Gn 19). Tato města učinil Bůh výstražným příkladem pro všechny budoucí bezbožníky. Zároveň apoštol připomíná, že Bůh vysvobodil spravedlivého Lota. Lota trápilo špatné chování jeho sousedů, na jejichž zlé skutky se musel chtít nechtít dívat každý den. Bůh vyvedl Lota ze Sodomy ven. Bezbožné zničil a jeho zachránil.

Jestliže tedy Bůh vykonal všechno to, o čem se píše ve verších 4-8, pak vykoná i to, o čem se píše ve verších 9-10a. Tedy: Pán Ježíš dovede vysvobodit zbožné z pokušení (tak jako Noeho a Lota). Umí vysvobodit své lidi z nástrah falešných učitelů a proroků. A umí také nespravedlivé uchovat pro trest v den soudu. Doslova: „*... nespravedlivé pak ke dni soudu trestané/kárané uchovat.*“ (verš 9b) Bible tu možná naznačuje, že jejich trest už v jisté míře probíhá.

Těmito nespravedlivými míní apoštol obzvláště ty, kdo se svévolně ženou za poskvřňujícími vášněmi (dosl. v touze, v žádosti; Ř EN EPITHYMIA, verš 10). Jdou za uspokojením svých tělesných tužeb - zejména finančních a sexuálních. Navíc jsou to lidé, kteří se nikomu nechtějí podřizovat. Pohrdají každou autoritou (dosl. panstvím pohrdající, Ř. KYRIOTÉTOS KATAFRONŮNTAS, verš 10).